

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
 Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 20 fillér.
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
 Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 kor.
 Nyitási sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Ellenséges vélemények.

Eddigélé mindig azt hangoztatták a szabadkőművesek, hogy ők nem politizálnak és vallási ügyekkel se foglalkoznak, mert alapszabályaik tiltják. Nos úgy látszik, felrugták az alapszabályokat, mert a X. kath. nagygyűlés alkalmából nyíltan hirdetik a harezot. Hirdetik, de nem minden vallás ellen! Csak mi ellenünk. Ha a protestáns egyházkerületek gyűléseznek, vagy a zionisták tartják kongresszusokat: csak tudósítást adnak a történetekről, de a mi nagygyűlésünkkel önálló cikkében, egyoldalú tudósításokban foglalkozik a szabadkőműves sajtó. Az „Est,” a „Világ,” az „Uj Korszak” mind levetették az állarezot, megfújták a harezri riadót és olyan hangon írnak a kath. nagygyűlésről, amely ellenkezik nemesak az igazsággal, hanem az ujságíró tisztességgel is.

Őszintén szólva, nehezünkre esik még az is, hogy idézőjel között adjuk imparlamentáris szavait,

gunyos megjegyzéseit: de egyrészt maradandókká kell tennünk, másrészt a mi köreinkben is általánosabban ismertekké ezeket a véleményeket.

A Világ például vasárnap (amikor minden komoly lap első helyen és a teljes tisztelet hangján foglalkozott a katolikus nagygyűléssel) „Tömjénfűst” cím alatt vezérezikkezik. Szerinte „Püspökök, esperesek, grófok és fullartárjaik politikai agitációja ez a gyűlés,” melyekre „eleinte csak azokat sikerült összeretelni, akiket érdekeik, társadalmi állásuk hozott hozzájuk, továbbá egy esomó atyókat, anyókat és klerikust...” Ugy hiszi, hogy „...feketellő tömegek szorongva hallgatják; a szónokok olajosan fénylő pátosszal megkent közhelyeit...” s a körmenetben „kis leánykák naiv daiokat énekelnek Szűzmáriáról...”

Sok mindenféle megjegyzés után arra a következtetésre jut a cikk, hogy „...csak ennek a szentségimádással korteskedő püspök-pártnak a megbuktatásával le-

het Magyarországból boldogabb ország, ahol kevesebb a nyomor és több a műveltség...”

Végre tehát nyíltan is szint vall a magyarországi szabadkőművesség napilapja!

Ugyanez a szám mellékletének egy önálló cikkében is megemlékezik rólunk, irván a következőket:

„A nagyközönségnek még halvány sejtelme sincs arról, hogy milyen klerikális munka folyik az országban...” Az ifju nemzedékbe bele nevelik a klerikális fanatizmust, mindenkatolikus gyermeket kényszerítenek (?) a Mária-kongregációba lépni; imákat, szentképeket, vallási őrjüngéssel telt röpiratokat osztogatnak a gyermekeknek és butítják és elvadítják őket a többi felekezettől s felbresztik bennök a gyűlöletet a másvallásuak iránt.

Majd azután így folytatja: „Mind den más érzelmet kiirtanak a fanatikus papok a gyermekek lelkéből és az egyedül üdvözítő katolikus vallás dogmáit, de még sokkal inkább a gyűlöletet oltják be kiirtatlanul a zsenge gyermektanu-

Vinnai órák.

Mindig szerfölött eredeti az és furesa, ha egy világvárosbeli aszfaltbetyárból hirtelen falusi ember lesz.

Az átalakulás körülbelül avval kezdődik, hogy az illető elkezdi otthagogatni hálószobájában egyre sűrűbben a — monokliját, sőt később már észreveszi, hogy nem is olyan okvetetlenül szükséges az, mint ahogy azelőtt gondolta.

Mikor pedig elérkezik a tél, eszébe jut, hogy az átmeneti kabátja nem is volt rajta egyszer sem, mert őszön át, ha szép idő volt, felöltö nélkül sütkérezett a napon, ha pedig kellemetlen volt az idő, ki sem mozdult a házból.

A kalucsnit most csak télen használja s ez a jószág egy félévig nyugszik, mert bizony nyáron, ha egy kis sár van, a házból nem megy ki az ilyen uri naplopó, nem úgy mint ott, akkor, ahol a rossz idő nem jött számításba.

Hanem ha Hubertus napja elérkezik, akkor igenis a falusi ember az ur, mert hiszen ebben az időben még a nagyvárosi ember is vidékre megy, ha vadászni akar, miután a nyulak és vaddisznók még sem mennek be a körutakra, amazok kedvéért.

De kivált az éjszaka kérdése igen érdekes ennél az összehasonlításnál. Tizenegy órakor, míg Budapesten, Wienben, az orfeumok és kávéházak világában még „fiatal az idő” s csak kezdődik az élet, falun akkor már rég csendes, mély, boldogító, nyugodalmas éjszaka van.

Oh az a falu!

Mennyi poézis, mennyi hangulat is van abban! És pedig télen, a barátságos melegsobák és farkas-kalandok évadjában, amikor hó borít mindent, amerre az ember szeme el lát, csakugy mint nyáron, mikor virágzik az almafa, illatoz a kis kertben az orgona, pillangók, meg méhecskék szállnak a réten, pipacs piroslik a buza között, édes szénaillattal

van tele a határ és az erdő felől rigófüty, meg vadgalamb zokogása hallatszík.

Oh oly esodásan szép a falunak a romantikája és mindig szép marad.

Maga a neve is annak a fogalomnak, a faluénak, valósággal szimboluma a békének és esendnek; ha csak — zajnak nem vesszük a fecskemadar esiesergését az eresz alatt, vagy a méhesben azt az álomra hívó méh-zümmögést, vagy pedig a eséplőgépek távoli bugását.

De mint a világvárosból falura került embernek, kiesiben hasonló érzései vannak egyébiránt még annak is, aki kis városból tette át falura lakását.

Falun lakom én is. Szép, nagy faluban, — de faluban. Kisbiró van benne, aki dobol, hogyha kell. Meg bakter van, aki éjszaka lándzsával jár az utezán és verset énekel. Hatalmas nagy kutyák meg nagyokat ugatnak hozzá a szép esendes éjszakában. Aztán van zsidó is, hogyne volna, aki „vág”, tudniillik marhát, mig felesége a söntésben foglal

Miért előnyös a FÖGEL-féle pörkölt kávé használata?

Mert nem füstöli lakását; nem veszódik a pörköléssel; minden perczen friss pörkölést vehet.

Mindamellet 25%-ot megtakaríthatnak mindazon vevők, kik pörkölt kávé vesznek mert annyi bepörköldik a házi pörkölésnél.

Kérem próbavételét, melyből meggyőződhet.

Kézimunkák és divatcikkek mélyen leszállított árban **Központi Áruházban** színházzal szemben.

lók lelkébe. Szinte rémes elgongolni, hogy micsoda jövőnek néz elébe ez a szegény ország, amidőn ilyen nemzedék vállaira fog nehezdedni a nemzet jövő fentartása."

A Világ, úgy látszik, hogy vizet prédikál, de ő maga bort iszik. Kikel a gyűlölet ellen, amelyet a katolicizmusra fog, de ő maga minden sorában hirdeti a gyűlöletet.

Méltó párja ennek egy másik cikk. Címe: „A fekete sereg.” (Világ, nov. 16.) Ebben a seregben „feudális mágnások fohászkodtak a latifundiumos magyarok istenéhez.” E cikk szerint „A másik gróf szegényes és depleszirt vicceket mondott, amelyekért külvárosi kabarékban a látogatók visszakövetelik a belépődíjat.” Ez a gróf pedig, (aligha találná ki az olvasó,) . . . Apponyi Albert volt. Mig az országnak egyik világszerte ismert nagy szónokáról így ír, addig egy épületes hasonlata szerint „. . . Prohászka Ottokár és Gieswein Sándor a magas iskolát lovagolták a fekete ezir-kuszban.”

De nem folytatjuk tovább e szemelvényeket. Az eddigiek is nyilván megmutatják a czélt, elárulják a legelkeseredettebb harczot s leplezetlenül tárják fel a silány harczí módot: Csak még egy következetlenségre mutatunk rá! A Világ e cikke szerint a magyar katolikus főpapság „az egész magyar történelmen keresztül lázított a dinasztia ellen.” Ejnye, ejnye! Mintha vagy itt nem mondana igazat a szabadkőműves sajtó organum, vagy másutt. Máskor mintha állandóan azt hangoztatná, hogy a ma-

gyar katolikus klérus mindig a dinasztia mellé állott s inkább a nemzet ellensége volt, csak őt is támogassa aztán a hatalom . . .

Ezek után az állítások igazságával is végeztünk.

Mit akar Szatmár?

Merénylet Nagykároly ellen.

Polgárok talpra . . .

Nagykárolyban meg vannak ijedve. Erre vall a Közérdek című nagykárolyi lapnak a fenti nagy címek alatt közölt cikke, melyet érdekes voltánál fogva az alábbiakban szószerint közlünk:

Addig, mig Debreczeni István városunk polgármestere nagy kényelmesen elterpeszkedve karosszékeiben, nyugodtan pipázik, nem törődik a város bajaival, Dr. Vajay Károly kir. tanácsos, Szatmár város polgármestere gondolt egy merészet és egy nagyot . . . és újabb támadást eszelt ki ez ellen a szerencsétlen Nagykároly város ellen. Látva azt a bűnös indolentiát, a melylyel a pénzügyigazgatóság épülete iránt viseltetnek a város vezető férfiai, egy javaslatot dolgozott ki, melyet a nov. 14-én tartott törvényhatósági közgyűlés elé terjesztett. Ebben a javaslatban nem foglaltatott egyéb, mint az, hogy Szatmár város törvényhatósága felir a pénzügyminiszterhez, amelyben kérni fogja azt, „hogy tekintettel arra, hogy Nagykárolyban a pénzügyigazgatóság részére alkalmas helyiség nincsen, a pénzügyminiszter tegye át a pénzügyigazgatóságot Szatmára és a város teljesen ingyen telket ad, felépít kényelmes helyiséget igen csekély évi bér mellett és minden kedvezményt megad az államkincstárnak.”

A javaslat nagy lelkesedéssel elfogadtatott. Igazán azt sem tudjuk hírünk megírásánál, sirjunk-e, vagy kacagjunk? Alig

egy hete, egy hir alakjában figyelmeztettük a polgármestert, hogy csináltassa meg a pénzügyigazgatósághoz vezető járdát, mert ellenségeink ezt a körülményt is felhasználják ellenünk. Kérésünk siket fülekre talált, hiába volt a sirás. S most amidőn a kés nyakunkon van, kacagnunk kell a város polgárságának együgyűsége felett, amely hallgatagon tűri a bűnös indolentiát, a mely a városnál uralkodik.

Hát már mindentől meglehet fosztani ezt a szerencsétlen várost? Hát már csakugyan nincs senki, aki bennünket védelembe vegyen? Vihetnek tőlünk vasuti üzletvezetőséget, pénzügyigazgatóságot, hisz nincs, aki meggátolja! Képviselőnk Erdélybe vadászik, polgármesterünk pipázik, a képviselőtestület alszik, hátra van még a polgárság, az adófizető polgárság!

Ezekhez intézzük kérő szavunkat.

Ne hagyjátok, hogy elvigyék városunkból a pénzügyigazgatóságot!

Gyűljünk össze, követeljük, hogy a város tanácsa és képviselőtestülete haladék nélkül tegye meg a lépéseket a pénzügyigazgatósági épület kérdésének megoldása iránt s tiltakozzék Szatmár város merénylete ellen.

Polgárok, talpra! . . . mig nem késő . . . Kelemen Samu barátunk készül rozsdás fringijával Budapestre.

Eddig a cikk. Hiszen helyén van, ha mindenik város a maga módja és ereje szerint védi a saját érdekeit. Csak az a furesa a dologban, hogy ha Szatmár cselekszik valamit a saját érdekében, a nagykárolyiak úgy veszik, hogy ő ellenük irányul. Pedig nem! . . . Bánjuk is mi, ha Nagykárolynak lesz megyeszékhelye, pénzügyigazgatósága és lesznek egyéb hivatalai, csak nekünk is legyenek. Ezt Szatmár annyival inkább megérdemli, mert úgy népességre, mint terjedelmre, úgy kulturájára és a város fejlettségére való tekintettel jóval előtte áll Nagykárolynak. Aztán a pénzügyigazgatóság valaha

latoskodik. Van másik zsidó is, de ez idegen, nem egészen a miénk, csak egy-két héten látjuk egyszer, mikor eljön hozzánk, hogy apró üzleteit megcsinálja s ilyenkor kis sipon furulyázva megy végig a falun.

S amint a végén a falunak, vályogvetők tanyáznak, munkaközben megelégedésselvetve egy pillantást egy-egy kis mezitelen apróságra, aki nyers vályogpaloták árnyékában legelső kísérleteit teszi a hegedűn, „akként gólyamadár fészkel, mint illik, bent a faluban egyik-másik háznak a kéménye tetején.

Es miként az, hogy melyik megyében van ez a falu, Ungban e vagy másutt, mellesleg; úgy az is mindegy, hogy tótul beszélnek-e az emberek, vagy magyarul. Mert tótul beszélnek (az idősebbek, akik még nem tudnak jól magyarul), de azért nem gondolja magát az ember Tórországnak, sőt nagyon is érezzük ebben a tót faluban lépten-nyomon, hogy Magyarországon vagyunk. Ami pedig a fő, ők se szeretnék, ha nem úgy volna. Amugy becsületből ragaszkodást mutatnak a tót nyelv iránt, de épp oly szívesen beszélnek magyarul is és talán még mintha ez volna nekik inkább a — *rendes*. Már tíz évvel ezelőtt is, a népszámlálás alkalmával magya-

roknak mondták magukat. A fiatalság pedig kizárólag „Dicsértessék”-kel köszön.

Szóval bárha tót falu Vinna s noha Ungmegyében van, nem igen van itt se másképp, mint Szentes, vagy Orosháza tájékán. Ha szép idő van, perzseli a napsugár itt is az avart s olyankor „tikkadtt szöcskenyájak legelésznek rajta” itt is, csak annyi a különbség, hogy délibábot nem láthatunk. Valami igen messzire se láthatunk, aztán nem látunk kutágasokat sem, szélalmokat sem, se pedig rozzant csárdát. De különben úgy van itt is minden.

Virág nyílik itt is a réten s mikor rajta végig nyargal egy kóbor szellő, érintésétől olyan szépen bókol, hajladozik a fűszál, a kóró, a bokor. A luczernában pillangó szállrepdes végig, szöcske ugrándoz keresztül a taposott uton, katiczabogár kuszik az elhullajtott sarjucsomó között, aranyos-zöld színű legyecskék szállnak a szép őszi napsugárban, apró rovarkák, tücskök zümmögnek, eziripelnek jobbra-balra. A szőlő árka mellett kecskerágó piroslík, mint ahogy Petőfi is zengte olyan kedvesen és a patak partján szomorufűznek ága hajlik a vízbe itt is.

Benn a faluban minden amit látunk —

falu. A község közepe táján, ahol rendesebbek a házak, a zsalúkáteres ablakok alatt orgonafa illatoz, az ablakokban munkátlí. Faragásos a kapu, de néhol kapu sincs. Minek az? Nem cifrázzák. Könnyebben fordul be a hazatérő jószág, alkonyatkor a zörgős szekér, amikor már az eperfa lombja feketén bólingat. De meg ott lustálkodik egy is a kapu tájékán egy bozontos nagy házörzö.

Persze, a falu közepén a templom van. Szép, nagy templom és régi, sok százéves építmény. Kormosak kívül a falai, szinte feketék. És milyen sötét van a belsejében. A gótstíli keskeny hosszú ablakok lila, kék, bordó sárga üvegkarikái csak gyéren bocsátják be a viláosságot. Itt miséznek a papok s itt énekel minden vasárnap a vinnai nép, az egész falu, szép bus, ártatlan, szent éneket harsogva, mint hogyha fizetnék őket. Mert a templomból nem hiányzik soha senki se. A templom alatt kripta van, ahol temédek gróf és grófné nyugszik.

Nincs is itt szegény ember, vagy ha van, nem sok. Koldus más falból jár. Isten áldotta jó föld a határuk. Vinnának határa a egyik oldalon buzatermő síkság, másik oldalán a falunak hatalmas hegységek emel

Ujdonságok Ragályinál, Deák-tér 8. sz.) Gillyén-ház.)

Teveször vadászmellények, száruk, harisnyák, keztyük, sapkák, angol hymalaja és selyem plüsch kocsitakarók, Virág-állványok és cseréptartók, fáskosarak. *Zseb villany-lámpák*, öngyújtók és kovák. *A világhírű Thermes-palaczk*. *Uj!* A legtökéletesebb czéllövő fegyver: *Bayer-karabiner*. *Uri divatkülönlegességek*.

Szatmáron volt, innen vitték el Károlyba, tehát ha visszakövetelik a szatmáriak, korántsem követnek el merényletet Nagykároly ellen, esupán azt akarják, hogy visszanyerjék a tőlük kézen-közön elhalászott hivatalt. — Szóval Szatmár érdekét szolgálják és igen helyesen.

A tanítók vándorlásainak okairól.

(Folytatás.)

De talán már elég is lesz az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-ának egyik sérelmes voltáról. Nézzük most ugyanezen törvény 2. §-ának másik részét, mely a tanítókra nézve szintén sérelmes.

Az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-a tovább így szól: „A lakószobák méretei a helyi körülményeknek megfelelőeknek.“ Erre nézve felemlíték egy esetet, mely velem történt meg tanítójelölt koromban. Egyik nyári vakációmban meglátogattam a szomszéd községbeli kollégát. Beszéd közben szóba került a lakás s kértem tőle, hogy hány szobája van egy-egy tanítónak? Mire ő azt felelte, hogy 2 szoba, konyha, kamara stb. Ekkor körülnéztem a szobájában s mondom neki: „De ugyebár, kolléga urnak ez a kamrája s átalakította hálószobává, tehát így három szobája van?“ — Mire ő nevetve válaszolta, hogy ez az egyik szobája s van neki még egy ilyen. Egy másik fiatal kartársam pedig azt mondja, hogy pár hónap mulva nőszülni szándékozik, azonban előbb máshova fog pályázni, mert van ugyan két szobája, konyhája, kamrája stb., de az egyik szobája olyan, hogyha benne egy ágyat s egy szekrényt elhelyezne, más butordarab ugyan már nem férne oda. Ezeknél a szobáknál aztán a méretek vajjon megfelelnek a helyi körülményeknek?!

Ime az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-ának két sérelmes része.

Én ezen 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-a sérelmes voltának tulajdonítom a tanítók vándorlásainak legnagyobb okát. Ezeket átgondolva, mondhatjuk, hogy a tanítók nem passzióból vándorolnak egyik helyről a másikra, hanem jogosan és méltó ok miatt. És ezen nagyszámu tanítóvándorlás nem is fog esökkenni mindaddig, míg az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-án módosítás nem történik. Hogy mennyit szenvednek az egyes iskolák a tanítóvándorlás miatt, annak a tárgyalását fölöslegesnek tartom. Azt nagyon jól tudják azok a kartársak, kik évközben kerülnek valamely iskolához.

De most azt kérdelem: Kinek kell ezen törvény sérelmes voltának a módosítását kivívni? Senkinek másnak, mint épen a tanítósnak. Ha más hivatalnokokat ér valami sérelem, nem fordulnak a tanítósnak, hogy ezek gondoskodjanak a sérelem orvoslásáról, hanem igyekeznek azt maguk együttesen elintézni.

De a kath. tanítósnak, mint mindég, ugy most is alszik és tétlenül nézi az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-ának a sérelmes voltát. Talán vannak közöttük egyesek, akik küzdenek ezen sérelem orvoslásának a kivívásában, de jegyezzük meg, hogy szál vesszőt könnyen ketté tör bárki is, ha azonban egy esomóba sokat kötünk, bizony a legerősebb ember sem lesz képes azt ketté törni és kénytelen lesz beismerni, hogy az a csomó vessző erősebb nálánál. Éppen így van ez a tanítósnak is. Egyeseket nagyon könnyen elutasítanak kérelmükkel, de ha mindnyájan összetartunk, nem tudnak rajtunk keresztül gázolni.

Azért mint már előbb is említettem, nem egyeseknek kell küzdeni ezen sérelem orvoslásáért, hanem mindnyájunknak együtt. Hívjuk fel tehát a kath. tanítósnak, hogy tartsunk össze s járuljunk memorandummal a vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur elé,

melyben kéri a tanítósnak az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-a sérelmes voltának a módosítását. És pedig, ha házastárs tanítók működnek egy helyen, nem köteles az iskolafőntartó a tanítónak 4 szobát, 2 konyhát, 2 kamarát stb. adni, hanem csak az egyik tanítót illető lakást, míg a másik tanító, illetve tanítónő, megfelelő lakásbért kapjon. Esetleg kapnak 3 szobát, de a 2-ik konyha, kamara stb. fejében kapjanak kárpótlást. Ha pedig nőtlen marad a tanító s esetleg ő saját háztartást akar vezetni, köteles az iskolafőntartó a megfelelő lakásról gondoskodni, vagy készpénzben megadni a tanítónak a lakásbér illetéket. Ugyisint azon esetben is, ha a tanítónő hajadon maradna. Sőt az lenne a legezélszerűbb, ha az iskola főntartónak kötelessége lenne a tanítónak járó megfelelő lakást természetben adni, ha van szüksége reá, ha nincs. Azt hiszem egy község könnyebben építhet lakást, mint a tanító.

Továbbá ugyanezen kéri a tanítósnak az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-a másik sérelmes voltának a módosítását, még pedig a lakószobák méreteire vonatkozólag is. Ha már az iskolafőntartó épít lakásokat, legyenek azok tisztességesek. Nem gondolnám, hogy lenne tanító, aki 10 m.-es szobák építését kérné. A szobák legyenek olyanok, hogy bárki is azt mondhasa, hogy tisztességes lakások. Én azt hiszem, hogy két 5-5 méteres szoba elegendő.

Van még az 1907. évi 27. t.-cz. 2. §-ának egy harmadik sérelmes része is, melyről még eddigelé nem is tettem semmi említést. És pedig, hogy melyek a legszükségesebb mellékhelyiségek? Ezen harmadik sérelem miatt pedig nemcsak a tanítónak, hanem a kántortanítónak is nagyon sok kellemetlenségük van. Hisz ők leginkább terményekben kapják a jövedelmeiket, tehát rá vannak utalva, hogy maguk gazdálkodjanak.

kednek, innen tul már nincs más Magyarországon, mint csak hegy. Itt kezdődik. De itt még nem éppen zordon, vagy vadregényes a tájk, hiszen még szőlője is van Vinnának, sőt a vinnai bornak meglehetősen híre is van. Vidéke tehát különösen, megkapóan szép és levegője pompás, a lehető legegészségesebb. A határ lapályos oldala nyájas, mosolygó, mondhatni festői tájk a maga buzatábláival, kukoricatöldeivel, mezőivel, erdőivel, halmival, az egész pedig hegyes völgyes, dombos, és változatosságával szerfölött megvesztegető képet nyújt az érkezőnek.

Ezek a sík területek pedig egytől-egyig mind görbék, vagyis egy sem áll vízszintesen, hanem mind lejtős: jobbra-balra vagy előre-hátra vannak hajolva és ez teszi halomossá a vidéket.

Vinna a nagyobb fajta községekből való, lakosainak száma közeljár a kétezerhez. Elég kár, hogy bár igen jómódu a lakosság, mégis nagyon járnak az emberek Amerikába. Vannak, akik már háromszor-négyszer is töltöttek néhány évet Amerikában és akárhány itteni tót folyékonyan beszél angolul, sőt

olyat is tudok, aki Amerikában tanult meg magyarul.

Vallásilag a lakosság Vinnán ugyszólván kizárólag katolikus, melyből egy kisebb töredék görögkatolikus s ez a szomszédos tarnai ruthén egyházhhoz tartozik. Más vallásnak elenyésző esekély számban vannak és csak zsidók vannak még tekintélyesebb számban. Nemzetiségre nézve szintén kizárólag tót a lakosság, míg nyelvük annyira amennyire magyar, mint már mondva is volt, de tulajdonképpen mégis inkább tót ezidőszerint.

Kár, hogy Vinnán a nők elhagyták a nemzeti viseletet. Míg a körülfekvő tót falvakban a nép sajátos nemzeti viseletet hord, az egyetlen Vinnán az asszonyok és lányok már ugy öltözködnek, mint ahogy városi helyen, vagy magyar vidéken szokott a köznép öltözködni, pedig a nemzeti viselet férfiaknál is, de különösen nőknél mindig legalább is érdekes.

Diszére van két kastély a községnek, a melyek mindegyike közepe táján van a falunak. Az egyiknek parkjába szabad a bemenet a község részére is, mert a kastély

üresen áll s csak egy felügyelő lakik benne a családjával. Eszembe jut, hogy esufolni szokták mostanában, ha valaki bus őszi hervadásról, sárguló levelekről beszél, esufolják mint elesépet, letárgyalt dolgot. De tessék csak szeptemberi vagy októberi verőfényes napon végigjárni ezt a szép nagy grófi parkot, mikor a park utjain baladva, a közelben s a távolban a parknak terebélyes vén fáit látja, kedves összevisszaságukban s bus komolyságukban és csakugyan lát a szép őszi napsugárban egy-egy elsárgult levelet lehullani a pázsitos térségre, bizony nem fog esufolódni, hanem érezni fogja, hogy megfogta szívet a bus őszi hangulat, az elmulásnak, a hervadásnak melancholiája, annak a hulló falevelek közt átszűrődő bágyadt őszi napsugárnak a szépsége s a szabad természetnek poézise.

Vinnán ezidőt huszárok is voltak, majd ulánusok és csak néhány éve, hogy elvitték azokat innen elég nagy kárára a községnek. A kaszárnyákat most a gróf Sztáray-uradalom gazdasági czélokra használja. Kr...

(Vége következik.)

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

KEPES SÁNDOR

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku Pyramisokat, Obeliszeket, kereszteteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. Fiók-üzlet: **Szatmár, Attila-u. 4.**

Azonban a gazdálkodáshoz mellék-helyiségek is szükségesek. A törvény azonban nem írja elő, hogy melyek a legszükségesebb mellék-helyiségek. Tehát ezen harmadik sérelem módosítását is kéri a tanítóóság.

A míg vannak közöttünk olyanok, kik azt mondják, hogy nekik mindenük megvan, tehát nem is törődnek az ügyvel semmit, addig ezen sérelem orvoslását kivívni nem lehet. Nagyon jó lenne, ha az egyes tanítói körök a gyűléseiken megvitátnák, ezen 1907. évi 27. t. cz. 2. §-ának a sérelmes voltát.

Ébredjünk kedves kartársaim! S ne csak magunk között mondjuk el bajainkat, hanem azoknak is, kiktől orvoslást várhatunk. S jegyezzük meg magunknak ezt a mondást: „Néma gyermek baját az anyja sem tudja.“*

Szakas.

Ginál József tanító.

* A mult számban sajtóhiba történt, amennyiben nem egy, hanem két szoba stb. jár a tanítóknak.

HIREK.

A kath. nagygyűlésen egyházmegyénkből a püspök ur ömeltósága, Hehelein Károly praelatuskanonok, Szabó István praelatus, püspöki irodaigazgató, dr. Jordán Károly szaniszlói apátplebános, Ratkovszki Pál főigazgató, Hámon Róbert pápai kamarás, titkár, Szalay Sándor beregi esperes, Récei Ede nagykarolyi kegyesrendi házfőnök, Fásztusz Elek főgimn. tanár, dr. Wolkenberg Alajos papnöveldei vicerektor, dr. Kováts Gyula nőképezdei igazgató, Hrabovszky István mérki, Szöke Béla nagybányai, dr. Jóna József felsődomonyai és Rónai István csanádosi plebánosok, Kuliffay Mihály segédlelkész, N. Szabó Albert orsz. képviselő, dr. Egeli Imre nagykarolyi ügyvéd, Vonház István és Láng A. tanítók voltak jelen. A püspök ur ömeltósága és kísérete a mult szerdán délután érkeztek haza.

Személyi hír. Thuróczy Kornél, az irlgalmasrend tartományi főnöke, Kremmer Ede kormánytanácsos, pozsonyi prior és Mura Fülöp váci prior kíséretében esütörtökön és pénteken városunkban időzött s megvizsgálta a rendház ügykezelését, melylyel a legnagyobb mértékben megvolt elégedve. Pénteken délelőtt tisztelgett a püspök ur ömeltóságánál, szombaton reggel elutazott Nagyváradra. — Múzy Engelbert tankerületi főigazgató a mult hét folyamán és e héten is a szokásos látogatásokat végezte a helybeli főgimnáziumokban. A főigazgató a püspök ur ömeltóságának a vendége.

Uj gondnoksági elnök. A munkácsi állami népoktatási tanintézetek gondnokságának elnökévé s így az elhalálozott Forgách János prépost-plebános utódjául Bereg megye főispánja Bertalan Tivadar birtokost nevezte ki. Ez a kinevezés széleskörben kedvező fogadtatásban részesült, mert Bertalan Tivadar egyike a kultúra önzetlen, buzgó harcosainak.

Hymenhierek. Dörner Géza földbirtokos esütörtökön esküdött örök hűséget városunkban Sepsy Sándor nyug. szolgabíró, földbirtokos leányának, Mariska kisasszonynak. — Jékly Károly felsőbányai tanító leányát Olgát Ócsanadról f. hó 15-én vezette oltárhoz Felsőbányán Mozer Gyula postatiszt Monyorókerékről. — S. Mán Aurél dr. Máramaros-szigeti ügyvéd eljegyezte Perényi Zsigmond báró leányát, Perényi Mária bárónőt Nagyszöllősről. — Dr. Bayossy László törvényszéki bíró kaplonyi földbirtokos folyó hó 16-án eljegyezte báró Marschall Annát, báró Marschall Gyula honvédhuszárdandárparancsnok leányát Debreczenben. — Gliga Tivadar kir. pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgatóhelyettes és neje Jandrisics Mária fia István a cs. és k. 15. számú Pálffy huszárezred hadnagya eljegyezte ásguti Körtvélyessi Béla sárosvármegyei árvaszéki ülnök és neje, nagyváradai Stépan Irén leányát Arankát. — Dr. csatári Nuszer János miniszteri segédfogalmazó eljegyezte komlóssi Komlóssy György Bereg-vármegye ny. főjegyzőjének leányát, Gabikát. — Török Dezső beregszászi kir. járásbírósi jegyző mult szombaton tartotta eljegyzési ünnepélyét Mezőgecsében Kovách Edith kisasszonnyal. — Ujhelyi Jenő munkácségyházmegyei tanulmányvégzett papnövendék eljegyezte Boksay Kornéliát, Boksay József beregszöllősi gk. lelkész leányát. — Köhler János dr. kapniki bányaműorvos nov. hó 20-án tartotta esküvőjét Petrozsényban Baumerth Terikével, Baumerth Károly kir. főbányatanácsos leányával. — Andre Vilmával, Andre Károly s neje Bagossy Vilma urnő leányával szombaton tartotta esküvőjét Biberle Ferencz eperjesi szövetkezeti üzletvezető. — Bodó Endre gávai (Szaboles m.) róm. kath. tanító holnap vezeti oltárhoz Bodnár Terike gávai tanítónőt, Bodnár Alajos helybeli róm. kath. elemi iskolai tanító leányát.

Áthelyezett pénzügyi titkár. Dóczy József nagykarolyi pénzügyigazgatósági titkár hasonminőségben a budapesti pénzügyigazgatósághoz helyeztetett át.

Lemondott rendőrkapitány. Fazekas Béla Munkács város rendőrkapitánya hajlott korára való hivatkozással állásáról lemondott s január elsejével nyugalomba vonul. A város képviselő-testülete az általános tiszteletnek és közbecsülésnek örvendő rendőrkapitány részére az általa kért végkielégítést megszavazta.

Áthelyezett számellenőr. A pénzügyminiszter Andrássy Jenő pénzügyi számellenőr, csengeri járási számvevőt a nagykarolyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez helyezte át.

Gazdasági tudósítói megbízás. A m. kir. földmivelésügyi miniszterium Szatmár-Németi szab. kir. város területére Haraszthy Béla drt. a gazdasági tudósítói teendőkkel bizta meg.

Egy tanító ünneplése. Turterebes község f. hó 17-én igen szép ünnepélynek volt a színhelye. Az ugoesavármegyei általános tanítóegyesület járásköre, — azon alkalomból kifolyólag, hogy Margittay Antal érdemes kántortanító e napon töltötte be tanítói működésének 25 éves évfordulóját —, e községben tartotta őszi közgyűlését. Daczára a a sáros, esős időnek, az egyesület tagjai, — úgy a nők, mint a férfiak, — csaknem teljes számmal megjelentek. Sok vendég volt vidékről is. Ott volt György Endre ny. miniszter is, aki megjelenésével nagyban emelte az ünnepély fényét. Tíz órakor hálaadó szent misével kezdődött az ünnepély, melyen a község laosai valláskülönbség nélkül igen sokan megjelentek, bizonyítván ezzel is a jubiláns iránt tisztelet- és szeretettel való ragaszkodásukat; aki már 19 éve hogy e községben mindenkinek teljes megelégedésére működik. A szent mise alatt Wilhelm István II. tanító, Plank Károly precíz orgonakísérete mellett igen szépen és hatásosan énekelt. Mise után az állami iskolában tartatott meg a gyűlés. Siménfalvy elnök igen szép és magas színvonalon álló megnyitójában méltatta Margittay érdemeit és az egyesület nevében üdvözölte őt. Azután Dimand Lajos esperes megható szép szavakkal üdvözölte a jubiláns a hitközség nevében Décele jegyző a község nevében, György E. ny. miniszter pedig a szőlőfelújítás és a gyümölcsfaterenyésztés terén kifejtett működését méltatta és elismeréssel honorálta. Ezután a jubiláns meghatottan köszönte meg a nemvárt kitüntetést, mely után a gyűlés többi pontja tárgyalatott le. Gyűlés után közébed volt, melyen nagyon sok és szép felkészöntők hangzottak el. Siménfalvy Dimand esperest, Ladányi E., Hofbauer, Mosolygó lelkészek és Szabó L. tanító Margittayt, György E. a tanítóóságot, Polyánszky Tadtort, Margittay a vendégeket éltette. Végül a Sárkány L. és Ladányi E. lelkészek az ez alkalomra irt tréfás és szellemes versüket olvasták fel, mely után a fiatalok tánczraperdült és a késő esti órákig kitörő jókedvvel mulatott.

Gyászhir. Marosán Kornél áll. el. iskolai igazgató-tanító 52. életévében elhalt e hó 15-én Aranyosmedgyesen. Nagy tevékenységű ember volt, ki úgy társadalmi, mint irodalmi téren hasznos munkásságot fejtett ki. Román nemzetiségű ugyan, de magyar érzelméről nemcsak a vármegyében, de ugyyszólván az egész országban ismeretes volt. A Széchenyi-Társulatban egyik vezető és hangadó férfi.

Névvaltoztatás. Matusik Mihály okl. gyógyszerész, a Bossi József örökösei gyógyszerész-tárának gondnoka családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Major-ra változtatta.

Áthelyezett tanítónők. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Petruska Margit nagybányai és Steiger Erzsébet beregszászi állami népiszkolai tanítónőket kölesönösen áthelyezte.

Megjelent a PÁZMÁNY KÉPES NAPTÁR az 1911. évre.

Példányonként kapható 60 fillérért a Pázmány-sajtóban, Szatmáron. = Visszonteladónak árkedvezmény.

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávakereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA“ keverék czégem különlegessége. 1 kg. 4.40 korona. Villany erővel pörköltve.

Ünnepély a zárdában. Erzsébet királyné emlékére szép kis ünnepélyt rendeztek a zárdabeli katonaleánykák. Az ünnepély igen látogatott volt, melyen jelen volt a püspök ur öméltósága is, ki igen elismerő szavakkal nyilatkozott az elért szép eredményről. Katonatisztek különösen nagy számmal voltak képviselve, és városunk előkelő köreiből nők és férfiak. A leánykák előadása kedves és közvetlen volt, amit nem győztek diésérni az ünnepélyen megjelent közönségnek soraiban. Az ünnepély után az előljáróság ajándékokat osztott ki a gyermekek között, melyeket láthatóan jóleső örömmel fogadtak.

Tanítónői kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Glanzer Malvin okl. tanítónőt Borpatakra rendes tanítónővé nevezte ki.

Csillagkeresztes hölgy. Mária Jozefa kir. kerezegasszony gróf Schönborn-Buccheim Frigyes Károlyné született Dentice dei Princiipi di Frasso Zsófiának a csillagkeresztrendet adományozta.

Felolvasó estély. A Kath. Kaszinó e hó 20-án tartotta első felolvasó estélyét. Az egyet helyiségét majdnem betöltötte a válogatott közönség. Az első szám volt a székesegyház karnagyának ifj. Buchner Antalnak legközelebb megjelenő dal füzetéből három bájos dalocska, melyet a karnagy vezénylése mellett a férfi kar adott elő. Ezután következett Dr. Kovács Gyula nőképző-intézeti igazgató ur előadása. A tudós tanár, ki remek dialektikájával magával ragadta a jelenvoltagekat, ügyesen cáfolta meg Strauz Dávid tanát, mely kétségbe vonja, hogy Nagy Konstantin isteni jelzésre vezette győzelemre hadait Maxentius ellen. Szép előadása két részre oszlott, első sorban megcáfolta az ellentanok érveit, s azután a pozitív bizonyítékokat mutatta be. A harmadik szám Dr. Sziklay Ferencz ur hegedű előadása volt, kit zongorán Baranyi Ilona urasszony kísért. A tanár ur gyönyörű hegedű játéka oly tetszés vihart keltett, hogy a második zene számát meg kellett ismételnie. Majd Dr. Südy Tibor ur felolvasott egy humoros novellát, mely kellemesen szórakoztatta a jelenvoltagekat. Az estély utolsó előadása volt Gonnod Faust opera pot pourija, melyet zongorán négy kézre ifj. Buchner Antal ur és neje Nyárády Ilona urasszony adtak elő. A közel 10 perczig tartó nehéz darab briliáns előadását zajos tapsokkal honorálta a közönség. A műsor után társas vacsora s táncz következett a kath. kaszinó termeiben, honnan a közönség csak a reggeli órákban távozott.

Erzsébetnapi ünnepélyek. E hónap 19-én az iskolákban Erzsébet királyné emlékére ünnepélyeket rendeztek. A kir. kath. főgimnáziumban Bagossy Bertalan tanár mondott szent misét, mely után dr. Fehel János tanár szép beszédben tárgyalta a nap jelentőségét az ifjuság előtt. Az ünnepség többi részét a diákság által előadott énekek töltötték ki. — A róm. kath. fiúiskola növendékei reggel 8 órakor szent misét hallgattak, mely után a növendékek énekeiből és szavataiból álló kedves kis ünnepség volt. Az

alkalmi beszédet Békeváry Konrád igazgatótanító mondotta. — A kir. kath. tanítóképző intézetben Bodnár Gáspár tanár mondott megragadóan szép alkalmi beszédet.

Változás a „Szamos“-nál. A helybeli „Szamos“ lapnál nagy változás állott be. Ugy a lap nyomdáját, mint magát a lapot egy részvénytársaság vásárolta meg, melynek alapító a lapot továbbra is mint napilapot szándékoznak fenntartani, azonban jelentős személyi változások mellett. Ezt a lap egyik legutóbbi számában már tudomására is hozta olvasóinak. minekfolytán a lap eddigi főszerkesztője, dr. Tanódy Endre tisztéről már le is mondott. Amint előre látható, a lap új politikai iránya munkapárti lesz.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó ismerősöknek, akik felejthetetlen férjem elhunytá alkalmából akár a temetésen való megjelenésükkel, akár részvétükkel enyhítették végtelen nagy fájdalomunkat, ezuton is fogadják hálás köszönetünket.

Özv. Marosán Kornélné és fia.

Uj postaügynökség. Vármegyénkben Szárazberek községben december 1-én postaügynökség lép életbe. A postaügynökség kézbesítési köre Garbolez, Kissár, Méhtelek, Sándorhomok és Szárazberek községre, továbbá Király, Kovács, Mandel, Mándy, Molnár, Paragh és Patay tanyára terjed ki. A postaügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a nagypeleskei postahivatalhoz tartozik.

Rossz idők járnak. November hónapjal beköszöntöttek a sáros, esős napok. Alig volt egy-két nap az egész hónapban, mikor ne esett volna. Gyakran pedig úgy esett, hogy az utazákon nem lehetett járni. Hétfőn reggelre volt gyenge fagy, azután megint elágyult az idő. Hétfőn este már hóesés volt. Nagybereznáról írják, hogy ott e hónap 16-án este fél hét órakor igen nehéz fellegek-ből erősen dörgött és villámlott. Egyebekben ott is állandóan szakad az eső.

Visszaélés a művészház nevével. Az utóbbi időben sokat foglalkozott a fővárosi, de a vidéki sajtó is, azokkal a visszaélésekkel, amelyeket egy „Magyar Művészeti Részv. Társ.“ nevű műkereskedő cég és annak ügynökei a budapesti „Művészház“ művészeti gyesület neve alatt, az egész országban üzött. A „Művészház“ üzleti összeköttetésben állott ezzel a részvénytársasággal, de mikor rájött ezekre a súlyos visszaélésekre, azonnal megszakított vele minden összeköttetést. A magyar művészvilág legelőkelőbb tagjai most egy füzetet bocsájtottak ki, amelyben lerántják a leplet a szédelgésekről, figyelmeztetik a vidéki közönséget, ne üljenek fel a képügnökök hangzatos jelszavainak, mert a „Művészház“ csak nyilvános tárlatokon viszi a magyar művészek képeit a műpiaczra; az egyesület neve alatt senki sines jogositva képeket eladni vidéken és így könnyen megtörténhetik, hogyha képvásárlásaikban nem lesznek elég óvatosak értéktelen mázolványokat vesznek majd meg drága pénzen. A „Művészház“ igazgatósága egyben tisztelettel felkéri a magyar műpártoló közönséget, hogy

amennyiben az egyesület cégére alatt üzött visszaélések tudomására jutnának, közölje azokat az egyesület igazgatóságával (Budapest, VI. Városligeti Fásor 6.) hogy a „Művészház“ a szédelgő ügynökök ellen a törvényes lépéseket megtehesse.

Népszövetségi gyűlés. A tiszaujlaki kath. népszövetség f. hó 13-án igen fényes sikerű díszgyűlést rendezett, melyen nagy számú közönség jelentékeny érdeklődéssel vett részt. A Szózat élénklése után Ternyey Béla plebános elnök szép megnyitó beszédben üdvözölve a jelenvoltagekat, vázolja az összejövétel célját, rámutatva a nálunk katolikusoknál uralkodó széthúzásra, az ülést megnyitja. Az éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után Hrebák Gergely ferenczrendi áldozár, segédlelkész viharos óvációk kíséretében lelkes és tartalmas beszédet mondott a népszövetség működéséről, áldásairól és az ingyenes jogvédelemről. Tüzes tartalmu beszéde után Hangi József „Magyarok esküdjünk“ című költeményt szavalta el mély érzelemmel. A jeles szavaltat végeztével Simon Antal róm. kath. tanító korszerű és tapasztalatokban gazdag felolvasást tartott a katolicizmusnak, a keresztnek miként való védelméről. A tartalmas felolvasást a közönség erősen megtapsolta. Ezek után az elnök összehívásra buzdította a közönséget, megköszönte a szereplők fáradságát, a pompásan sikerült gyűlés véget ért.

Országos vásárok vármegyénkben. December 5-én Sárközön; 6-án Nagyecsedén; 8-án Erdődön; 19-én Hagymásláposon és Fehérgyarmaton; 20-án Aranyosmegyesen és Krasznabélteken; 22-én Királydarócon; 23-án Csengerben.

A szőlőfelújítási kölcsönök beszüntetése. A szőlőfelújítási kölcsönök nyújtásáról szóló 1896. évi. V. t.-cikk 19. szakasza szerint „a törvény rendelkezései csak azokra a kölcsönökre terjednek ki, amelyek 1910. évi december 31-ig vétettek föl.“ Ennélfogva a szőlőfelújítási kölcsönöket szolgáltató Magyar Agrár- és Járadék-bank (Budapest V., Erzsébet-tér 9. sz.) a filokszerá által elpusztított hegyi szőlők birtokosainak figyelmét a törvény e rendelkezésre azzal hívja föl, hogy azok a szőlőbirtokosok, akik még ily szőlőfelújítási kölcsönt igénybe akarnak venni, kérvényüket oly időben nyújtsák be a bankhoz, vagy az illetékes m. kir. szőlőszeti és borászati felügyelőséghez, hogy kérvényük a talajvizsgálat megejtése után még a folyó év december 1-ig a szőlőfelújítási kölcsönügyeket intéző bizottság elé legyen terjeszthető.

Rablógyilkosság. Józan életű becsületes multra visszatekintő, munkás fiú volt Dombón Mágula Péter. Egyszer azonban őt is megszállotta az utazási mánia, a világlátás epedő vágya. Nyakába vette iszákját s bucsut mondott a dombói „domboknak“. Meg sem állott nagy Romániáig. A pénz hajszolta. Éhes volt a pénzre, amely úgy hitte idegenben fiastul dül. Jött is a pénz Mágula Péterhez, mert sebes munkájú fiú volt, birta a dolgot. Az édes szülőföldtől messze aztán még jobban megacélozódik a

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dúsán felszerelt cipő-raktárban csak a valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és osztrákhoz nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatánczokat teljesen kiküszöbölte, s akinek árulási öszoaság dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és osztrák is készülnek.

dolgozni akarónak ereje, két keze. Mondják, hogy mikor Mágula Péter november 8-án hazajött vándorlásából Dombóra, summa pénz volt nála. Ur lett, amolyan pénzes fiu. Jövőre sor alá áll és a katonaság után házat vesz és gazdasorba jön. Mert most még csak 20 éves volt Mágula Péter. Nagy volt az öröm a pajtások közt, mikor Dombóra megérkezett. Erre áldomást kell inni. Korcsma van elég Dombón, mind barátságos és jó pálinkát mérnek benne. És Magulának első utja a korcsmába vitt. Ottan felöntött a garatra. Egy-két deci „hazai“ jaj de jól esett! Egyszóval nagy mulatás volt a hazatérés öröme. Ugy pókhálós fejfel bandukolt hazafelé még aznap 8-án délután 5—6 óra tájban. És valakik, lehet, hogy ivócimborái, lehet, hogy mások, akik pénzt sejtettek nála, hazamenet útját állták. Falusi olcsó bicskák-kal nyakát elvágják. Vérébe fagyva ott hagyták a hideg éjszakában künn a csöndes falunak elhagyott utcáján. A megindult nyomozás deríti majd ki, hogy gyilkosság, vagy rablógyilkosság történt-e Mágula Péterrel. Ez mostan Dombó szomorú szenzációja.

Mathuzsalemi kor. Nagytarkány községnek a mult héten nevezetes halottja volt özv. Schwarcz Mártonné személyében, aki 117 éves korában szállt sirba. A Mathuzsalemi kort ért nő halála percéig a legjobb egészségnek örvendett, csupán az emlékező tehetsége gyöngült meg valamelyest; 30—40 éves dolgokra azonban még nagyon hűen vissza tudott emlékezni. Hat gyermeke volt, a három legidősebb elhalt, három még életben van; ezek közül egy 90 éves és egy 83 éves fiu és egy 85 éves leány, ki október hó közepén negyedszer ment férjhez.

Krasznabéltok község országos vásárai Az 1911. évben. 1. Farsangi vásár február 28-án 2. Husvétii vásár április 18-án 3. Pünkösdi vásár június 6-án 4. Aratási vásár augusztus 1-én 5. Szentmihálynapii vásár szeptember 19-én 6. Szentmártonnapi vásár november 7-én 7. Karácsonyi vásár december 19-én. Kirakodó és állatvásár mindenkor ugyanaznap.

A Félix-fürdő téli szezonja. A Félix-fürdő Magyarország legősibb és leghatékonyabb gyógyító forrása s mégis tíz évvel ezelőtt ugyiszólván csak Nagyvárad környékén ismerték, csak éppen a közvetlen közelségből keresték fel azok, akik biztosan gyógyulni akartak. Kellott egy hatalmas energiájú, modern ember, egy akadályokat nem ismerő és mindent áldozó ember, mint *Komzsik* Alajos a fürdő szerencséskezü bérlője, aki egy évtized alatt bámulatos agilitással és önfeláldozó munkával paradicsommá varázsolta a Félix-fürdőt, melynek híre ma már az ország határain túl is eljutott s a legnevesebb fürdők sorában emlegetik. A gyógyulást kereső emberiség országszerte hálással méltányolja a fürdőbérlő évek óta kitűnően bevált ujtását, a téli kurát, melyet mindenkor számosan keresnek fel, a legmesszebb vidékről. Az új kura lehetővé tette a csodás gyógyviz téli használatát s így egész éven át állandóan tart a Félix-fürdő téli szezonja. A fürdőt ehhez képest minden képzelhető modern kényelemmel rendezték be, felépítették az új „Anna“ lakot, 25 káddal bővítették a fürdőket s még újabb egyéb intézkedéseket is végeznek, úgy hogy a Félix-fürdőben télen is mindenki kedves otthont talál. A bérlő kiváló előzékenységgel pedig minden módon igyekszik biztosítani a legkellemesebb tartózkodást. A télkurára már igen sok vendég érkezett.

A korona-bazár, Szatmár, Dedkétér 7. számú régi helyiségét jóval megnagyobbította és azt mindenféle gyermekjátékkal, üveg-, porcellán- és díszműárukkal dúsán felszerelte. Az árak feltűnő olcsók.

Igen érdekes a lapunk mai számában található Samuel Heckscher senior hamburgi bankháznak a hirdetése. Ezen bankház a városunkban és környékén nyert kisebb-nagyobb nyereségösszegek pontos és készséges kifizetése által oly jó hírnévre tett szert, hogy bizalommal ajánlhatjuk olvasóinknak szíves figyelmébe mai számunkban levő hirdetését.

A ragadós száj és körömfájás. Szórványos esetének városunk területén való megállapítása folytán felhívom a város közönségét, hogy a hasított körmű állatok ragadós száj és körömfájásban megbetegedést külföldben szigorú büntetés terhe alatt észlelés után azonnal jelentse be hivatalomnál. A száj és körömfájással fertőzött udvarok teheneinek teje forgalomba nem hozható. Szatmár-Németi 1910 november 15.

SZÍNHÁZ.

Kedden 15-én a „Muzsikus leány“ ment negyedszer félig telt ház előtt.

Szerdán és csütörtökön egy bohózat „Theodor és társa“ került színre. Két színhámos csinjinak apoteozisa. Lehetetlenebbnél-lehetetlenebb helyzetek, minél több és súlyosabb frivolitas. Ez természetesen tetszik, sikert arat, mert modern. Főszereplők *Zöldy Vilma, Dinnyési Juliska, Heltay, Vidor*, kik a darab szellemének megfelelőleg jól játszottak.

Pénteken volt a „Balkáni hercegnő“ bemutatója. Változatos darab. Van ebben kabaret, orfeum, vígjáték — no és egy pár jó dallam s táncz. A közönség a tánczokat s pár énekszámot megismételtetett. H. *Balla Mariska, Dénes Ella*, — bár utóbbi kissé be volt rekedve — a szokott jók voltak. *Pongrácz Matild* énekéért és tánczáért szintén dicséretet érdemel. *Heltai* ez estén megmutatta, hogy jó komikus, különösen tetszést aratott a „Rongyos élet“ refrainü aktuális kupléival. *Káldor* fess herceg volt. A többi szereplők, *Herczey, Mátray, Sipos, Roos* és ifj. *Baghy*, — bár utóbbi kissé tulzott — szintén előmozdították a darab sikerét.

Szombaton s vasárnap este megismételték a darabot.

Nem mulaszthatjuk el Heltait figyelmeztetni, hogy tánczitanításánál maradjon a jó izlés határain belül s legyen tekintettel arra, hogy a szatmári színházat serdülő leányok is látogatják.

Szombaton délután a tanuló ifjuság számára a „Dolovay nábob leányát“ adták. Vasárnap délután a „Tavaszi“ adatott elő ez idényben negyedszer.

Hétfőn 21-én Bakonyi Kálmán remek operette-je a „Tatarjárás“ került színre. Ez előadásán mutatkozott be B. *Szabó József* a társulat ujonnan szerződött baritonistája. Miután nem akarunk az első benyomásnak engedni, véleményünket egyelőre fenntartjuk. *Dénes Ella* és *Horváth Lenke* kedvesek voltak. H. *Balla Mariska* a huszár önkéntes hálás szerepében a már ismert temporeman-tumos előadását produkálta. *Heltai Hugó* a baka hadnagy szerepében remek volt, de a harmadik felvonás kitűnő és megszokott kupléját egy orfeumi betéttel pótolta. Kétségtelen, hogy ezzel tapsokat arat, de egyszersmind a színház nivóját is súlyesztí s a

közönség izlését rontja. Hangsúlyozzuk, hogy a szatmári színházban orfeum énekek nem adhatók elő. Ifj. *Baghy* kis szerepében igen jó volt.

Heti műsor:

Szerda, „A bolond“, Rákosi Jenő, Szabados Béla regényes operette-je. (B. bérlet.) Csütörtökön ujdonság, itt először „Csitulj szivem“ bohózat, a budapesti „Vigszínház“ műsordarabja. (C. bérlet.) Péntek, másodsor „Csitulj szivem“, bohózat. (A. bérlet.) Szombat délután ifjusági előadás. Este „Anarkista kisasszony“ operette ujdonság. Vasárnap d. u. „Mádi zsidó“. Este „A bolod“. (C. bérlet.) Előkészületben: A koncert (ujdonság), Buridán samara, ujdonság, „Postás fiu es a huga“ énekes bohózat.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Uj rőfös divat üzlet!

Schwarcz Albert-féle házbán, a honvéd-sörarszarnok mellett, hol bámulatos olcsó árak mellett kaphatók

kartonok és maradékok . . . 17¹/₂ kr.-tól
mosó barhetek 20 „
bordűrös mosódelainek . . . 21¹/₂ „
tennisflanell 17 „
angol szürke schewiottok . . 48—55 kr.
legujabb posztó schawl . . . 1-85 frt.
flanell takarók 1-10 „
szövet ágygarnitúrák (3 ár) 4-75 „
gyermek patent harisnyák 15 kr.-tól
fekete és színes gummi-övek 35 „
I vég vászonkanavász, (30 rőf) 4-50 frt.,

azonkívül mindenféle gyermekkelengyék rövidáruk, zsinórok, csipkék, hímzések szalagok, stb. legolcsóbb árban kaphatók

Tisztelettel KATZ SALAMON.

TÖRLEY
TALISMAN
CASINO RÉSERVÉ

Figyelem!

Megérkeztek a teveször női-, férfi- és gyermekharisnyák és Jäger trikó-áruk, továbbá 2 vagon üveg és díszműáru — alkalmi vétel folytán — 60 százalékkal olcsóbb áron kiárusít a

a Magyar Aruház

Főüzlet: Fiók: Kazinczy-u. 14.
Attila-u. 1. sz. Guttmann-palota.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű
:: élővirág díszmunkák ::
alkalmi-, mennyasszonyi-, korszoroslány- és mellesokrok. —
Alkalmi-, ravatal- és sírkoszorúk, sírcsokrok a legizlősebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készítettnek.
Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park-s kert-rendezések vállaltatnak.
Sürgőnyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

2096/a. szám.
190.**Versenyárgyalási hirdetmény.**

A nyiresaholyi róm. kath. templom helyreállítását a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 93014/910. sz. alatt kelt rendeletével engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az **1910. évi december hó 15-ik napjának délelőtt 11 órájára** Nagykárolyban az államépítészeti hivatal [megyeháza] helyiségében tartandó **zárt ajánlati versenyárgyalás** hirdettetik.

A szabályszerűen kiállított és egykoronás bélyeggel ellátott, 5 pecséttel lezárt, sértelem borítékban elhelyezett ajánlatok legkésőbb a jelzett nap délelőtt 10 és fél órájáig az államépítészeti hivatal főnökénél vagy helyettesénél nyújtandók be, avagy oda postán küldendők.

Elkészett ajánlatok figyelembevételét nem fognak. Az ajánlatok borítékja a következő felirattal látandó el: „Ajánlat a 2096/a.—910. számú versenyárgyalási hirdetményben kiírt nyiresaholyi róm. kath. templom helyreállítására”.

Az ajánlatokhoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bármely m. kir. adóhivatalban — jelen versenyárgyalásra való hivatkozással — történt letételét igazoló nyugta, vagy annak hiteles közjegyzői másolata mindenkor 30 filléres mellékleti bélyeggel ellátva csatolandó.

Készpénz vagy értékpapírbanatpénz csatolása tilos. Az ajánlathoz csatolandó az ivenként 30 filléres bélyeggel ellátott **ajánlati költségvetés**, amelybe számokkal és betűkkel világosan kiirandók az egységárak s azok végösszegei is.

Mindazon ajánlattevők, akik a törvényes képesítéssel nem bírnak, ajánlatukban ily egyént megnevezni tartoznak és egyben akik még nem voltak alólírott hivatallal üzleti összeköttetésben, tartoznak megbízhatóságukat az illetékes ipar- és kereskedelmi-kamara bizonylatával igazolni, illetve az ezt feltüntető bizonylatot ajánlatukhoz csatolni.

Világosan és határozottan beveendő az ajánlatba azon kijelentés, hogy ajánlattevő úgy a szerződés mintát, mint a vállalati általános és részletes feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőnek elismeri.

A beérkezett ajánlatok a már jelzett napon d. e. 11 órakor ajánlattevők jelenlétében fel fognak bontatni és ugyankor — amennyiben az engedélyezett összeg meghaladva nem lesz, — azok felett dönten. Ellenkező esetben a legolcsóbb ajánlattevő a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur döntéséig kötelezettségben marad. Az el nem fogadott ajánlattevők bánatpénzei nyomban kiutaltatnak.

A munkálatokra vonatkozó tervek, költségvetés szerződési minta, vállalati általános és részletes feltételek a nagykárolyi államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt [d. e. 8—12, d. u. 2—4] megtekinthetők és ugyanott az ajánlati minta és költségvetés 4 koronáért megrendelhetők.

Nagykároly, 1910. november 11-én.

Államépítészeti Hivatal.

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGARIÁT. Egy liter új bor házhoz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palaczk saját töltésű bor Hungária gyöngye cím alatt 50 krajczár.

ROPS

biztonsági gyorsfőzőnek 1910-es modellje nemcsak tökéletes ideális forraló, melyet semmilyen más meg nem közelít, de egyszerű-mind remek dísz tárgy is.

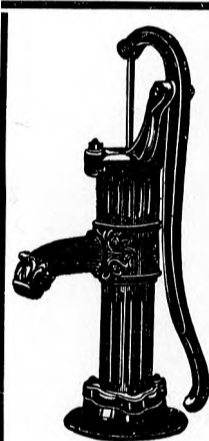
Csakis ilyen tessenek elfogadni!!

mert a régi modell nem lévén tökéletes az 1910-es modell óriási áldozattal tökéletesítve hoztuk forgalomba. Ennek alakja művészi, külszíne sötét galvanóbronz, tökéletes minden részében, lapos alakú, erős az égője, mely intenzív lángokat ad, erős alkátrészei szétszedhetők, tisztíthatók, cserélhetők.

Ezen tökéletes Ropsnak az ára is csak K 4.—

Kapható minden szaküzletben, hol pótrészeket is árusítanak.

Rops Fémárgyár R. T. BUDAPEST, VI. Váci-ut 84. szám. Prospektus ingyen és bérmentve küldetik.

Dahlström Géza

városi kutmester

Majláth-u. 9.

— Telefon 223. —

Szivattyuk felszerelését elvállalja.

BRAUN MÓR rézműves

Szatmár, Hid-köz 1. sz. (Saját ház.)

Fennáll 1856. óta.

Készít szoba-fürdőt, vízvezeték, szívó és nyomó szivattyúkat, rak-táron tart pálinkafőző-, mosó- és takarék-tűzhely-üstöket, permetezőket és mindezek szerkezeteit.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a n. é. közön-ség tudomására adni, hogy **karácsonyi és ujévi ajándékok, emléktárgyak háztartási cikkek, játékok, díszmű árukkal üzletemet e hó 15-től gazdagon berendeztem, melyeket a leg-szolídabb szabott árak mellett árusítok. Becses pártfogást kér:**

Blatniczky István

Kazinczy-utca.

Ity dusan felszerelt raktár vidéken még nem létezett!

Joó Sándor gőz- és villany-erőre berendezett**mű-ruhafestő-**

vegyészeti tisztító-intézete

Szatmár, Várdomb-utca 16-ik szám.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-utca 1.

Üzletágak:

Mintafestészet csipke, selyem, ruhadis-és végárukra.

Ruhafestés. Vegyi tisztítás.

Gallér és fehérnemű gőzmosás és fényvasalás.

Flissee és gouvrior vasalda.

Hímzőelőnyomda.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Poszvék Nándor okl. gazda, a szatmármegegyi gazdasági egylet volt titkára

gazdasági szakirodója.

Ingtalan- és jelzálog-forgalmi iroda.

Földbirtokok, szatmári házak adás-vétele, bérletek, előnyös biztosítások közvetítése, jutányos kamatu jelzálogkölesönök kiszokzlése, konvertálások lebonyolítása, gépek és mindenféle gazdasági cikkek kedvező beszerzése és értékesítése, üzentervek, gazdasági építkezések és műszaki tervek kidolgozása, becslések, szakkérdésekben felvilágosítás, egyeztető bizottságokban képviselő, bírósági szakértői tisztség elvállalása.

Az alkalmi karácsonyi vásár**PÁSKUJ IMRE hazai iparcsarnokában****megkezdődött!!**

Nincs többé szobafüst!!

Kapható:

GÁL és KLEIN cégénél

Szatmár. Iroda Attila-u. 1b.

Beton, aszfalt, parkétta és aszbesztpala fedési vállalat.

Építkezési anyagok nagykereskedése.

Telep: Hunyady-u. 40. — Telefon 242.

Legnagyobb nyeresemény

600.000 márka.

:: Első húzás december 15-én! ::

A nyereseményért az állam felelős!

Meghívás a nyeresemény-kilátásra,

mit a Hamburg városa által garantított nagy sorsjáték rendez, melyben

9 millió 841.476 márka okvetlenül nyerésre kerül.

A főnyeresemények ezen sorsjátéknál a következő: a lehető legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben **600.000 márka.**

nyeresemény á	márka	nyeresemény á	márka
1	560.000	1	300.000
1	550.000	1	200.000
1	540.000	1	100.000
1	530.000	1	60.000
1	520.000	1	50.000
1	515.000	1	45.000
1	510.000	1	40.000
1	305.000	1	30.000
1	303.000	1	20.000
1	302.000	1	15.000
		1	10.000

Az egész sorsjátékban, mely 7 osztályból áll, 100.000 sorsjegy játszik, melyek közül 48.405 nyeresemény és 8 nagy jutalom lesz kisorsolva, a mely szám körülbelül az összes sorsjegyek felét képezi és így minden második sorsjegy nyer. — A lehető legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben, az első osztályban 50.000, mely a hetedikben pedig 600.000 márkára emelkedik.

Egy egész eredeti sorsjegy ára **6 M** azaz **7 K**
Egy fél " " " **3 " 3.50 "**
Egy negyed " " " **1.50 M 1.75 "**

A következő osztályokra való befizetések, valamint a pontos nyereseményjegyek, a hivatalból kiadott és a város címére ellátott játéktervezetből tudhatók meg, amelyet kívánatra ingyen és bérmentve előre beküldök. — Mindenki, aki résztvesz a sorsjátékban, a húzás megtörténte után azonnal, minden felszólítás nélkül kap egy hivatalos jegyzéket. — A nyeresemény pénzeket én fizetem ki és küldöm el a legnagyobb pontossággal és legnagyobb átitoktartás mellett. — A közeledő húzás miatt a megbízásokat azonnal, vagy legkésőbb **december 15-ig** a legnagyobb bizalommal az alanti címre kell beküldeni:

Samuel Heckscher senr.
Bankháza Hamburg 36.

itt elvágandó.

Megrendelő levél: **Samuel Heckscher senr. Banküzletének Hamburg 36.**

Küldjön nekem: (egész sorsjegyet á 6 M. (7.-K))
fél " " " 3 " (3.50 ")
negyed " " " 1.50 " (1.75 ") No. 1166

Cím

A pénzt postautalvánnyal küldöm } a nem megfelelő
" utánvételre } törölendő.

UNGER ÁRMIN

kézimunka - iparesarnoka
és
himző előnyomda-műterme

SZATMÁR, KAZINCZY-UTCZA 1. SZ.

Árjegyzék-kivonat.

Selyemfényű kötőpamut 1 gomb **32** fill., dobozvétnél **27** fill.
Congre pamut . . . 1 matring **30** fill., kiló vételnél **25** "
Függöny Congre 110 cm. széles, sima . . . méterje **1** K
110 " " ajouros . . . " **1.20** "
Csipke vitrage (félfüggöny) . . . párja **1.80** "
Felöltő- vagy télikabát-monogramm, kézihimzéssel . . . **1** "
5000 konyha falvédő, rajzolva . . . drb. **70** fill.
Kezdet Congre futó, vagy miljő, hozzávalóval . . . " **1.50** K
Férfi harisnyák . . . 6 pár **2.50** "
Hosszabbitható vitrage rézrudak . . . drbja **40** és **50** fill.

Naponta újdonságok kezdett és kész Madeira, Congre, Északi, Smyrna és Gobelin munkákban.

Vidékre minták és választék küldetik.

Iskolák és intézetek kedvezményben részesülnek.

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, hogy

Szatmáron, Mailáth-utcza 3. sz. a.

rézsodrony-ágybetét (matrác)

jutányos árban gyorsan és pontosan készíttetnek.

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Csécsey Ferencz Mailáth-utcza 3.

MODERN BÁDOGOS MŰHELY!

Felhívom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség figyelmét modernül berendezett

bádogos műhelyemre.

Elvállalok helyben és vidéken *templom, torony és tetőfedéseket és festéseket*; továbbá *bádog sirkoszorúk, utszéli kereszték készítését* a legszebb kivitelben. *Jégszekrények* szakszerű elkészítését és javítását elvállalom. *Permetezők és fürdőkádak.* Különösen figyelemreméltó jég-hűtésre berendezett saját vízszűrő készülékem, mely praktikuságában utolérhetetlen. Számos elismerő és dicsérő levelek. Kiváló tisztelettel

Farkas György épület- és disz. ü-bádogos

Szatmár-Németi, Istvántér 9. szám.